

Kotihoidon teknologian erikoistumiskoulutus

30 opintopistettä

14.1.2021-8.4.2022

HAMK
HÄMEEN AMMATTIKORKEAKOULU
HÄME UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

YRKESHÖGSKOLAN
NOVIA

OAMK
OULUN AMMATTIKORKEAKOULU

TURKU AMK
TURKU UNIVERSITY OF
APPLIED SCIENCES

 **Tampereen
ammattikorkeakoulu**

SAVONIA

samk

Sisällys

1) Kotihoidon erikoistumiskoulutuksen lähtökohdat.....	2
1.1. Ammattikorkeakoulussa toteutettava erikoistumiskoulutus	2
1.2. Perustelut kotihoidon teknologian erikoistumiskoulutukselle	2
2) Osaamistavoitteet kotihoidon teknologian erikoistumiskoulutuksessa.....	3
3) Kotihoidon teknologian erikoistumiskoulutuksen rakenne ja opintojaksot	5
4) Kotihoidon teknologian erikoistumiskoulutuksen todistukset	6
5) Opintokokonaisuudet	6
1 PALVELURAKENTEET JA TEKNOLOGIA (10 opintopistettä)	6
1.1. Kotihoidon teknologia ja tietojärjestelmät 5 op	6
1.2. Kotihoidon teknologian tuotekehitys ja hankinta 5 op.....	7
2. ASIAKASORIENTAATIO JA ASIAKASTURVALLISUUS (10 opintopistettä).....	8
2.1 Asiakas- ja potilasturvallisuus kotihoidon teknologian hyödyntämisessä 5 op.....	8
2.2 Asiakkaan ohjaus- ja osallisuusosaaminen 5op	9
3. KEHITTÄMISOSAAMINEN (10 opintopistettä).....	10
3.1 Kehittämisaaminen ja projektinhallinta 5 op	10
3.2. Kehittämistehtävä 5 op.....	11

Kotihoidon teknologian erikoistumiskoulutus 30 opintopistettä

1) Kotihoidon erikoistumiskoulutuksen lähtökohdat

1.1. Ammattikorkeakoulussa toteutettava erikoistumiskoulutus

Ammattikorkeakoulujen erikoistumiskoulutukset ovat korkeakoulututkinnon jälkeen suoritettavaksi tarkoitettuja, jo työelämässä toimineille suunnattuja ammatillista kehittymistä ja erikoistumista edistäviä koulutuksia, joilla vastataan ammattikorkeakoulujen ja työelämän yhdessä määrittelemiin työelämän osaamistarpeisiin. Ammattikorkeakoulujen erikoistumiskoulutuksiin voidaan ottaa opiskelijaksi henkilö, joka on suorittanut soveltuvan korkeakoulututkinnon, tai jolla ammattikorkeakoulu katsoo olevan riittävät tiedot ja taidot opintoja varten. Erikoistumiskoulutuksessa voidaan järjestää vain koulutus, jonka perustana on sovittu ammattikorkeakoulujen keskinäisessä yhteistyössä ja erikoistutkintokoulutuksessa on laadittu yhteinen sopimus. (Laki ammattikorkeakoululain muuttamisesta 1173/2014, 11a§, 25§)

Ammattikorkeakoulujen erikoistumiskoulutuksen tavoitteena on, että opiskelija koulutustaustansa ja työkokemuksensa pohjalta 1) kykenee toimimaan vaativissa asiantuntijatehtävissä määritellyllä työelämän osa-alueella, 2) saavuttaa asiantuntijuuden edellyttämän syvällisen erityisosaamisen tai moniammatillisen kokonaisuuden hallinnan, 3) osaa arvioida ja kehittää erityisalaansa ammatillisia käytäntöjä perustuen tutkimukseen tai taiteellisen toiminnan menetelmiin, ja 4) kykenee toimimaan yhteistyössä yhteisöissä ja –verkostoissa oman erityisalansa asiantuntijana. Erikoistumiskoulutuksen osalta on huomioitava sosiaali- ja terveysalan ammattihenkilöstöä koskevan lainsäädäntö.

1.2. Perustelut kotihoidon teknologian erikoistumiskoulutukselle

Kotihoidon asiakasmäärä lisääntyy ja kotiin vietävien monipuolisten palvelujen tarve kasvaa. (THL, 2018) Sosiaali- ja terveysalan digitalisaation tavoitteena vuoteen 2025 mennessä on mahdollistaa asiakkaille entistä asiakaslähtöisempiä palveluja, joita toteutetaan

yhdenvertaisilla ratkaisuilla huomioiden kunkin asiakkaan erityisyys. Lisäksi digitalisaatio mahdollistaa kotihoidon asiakkaiden itsehoitoa ja voimaantumista suhteessa omaan hyvinvointiinsa ja terveyteensä. Kotihoidossa digitaalisia ratkaisuja käytetään jo tällä hetkellä sekä julkisissa palveluissa että yksityisellä sektorilla sekä asiakkaan hoitotyön ja kuntoutuksen lisäksi myös yhä enemmän arjen elävöittämisessä, asiakkaan voimaantumisessa ja sosiaalisten kontaktien vahvistamisessa. Laajempaa uusien ratkaisujen hyödyntämistä kotihoidossa kehitetään koko ajan. Maakuntien välillä on kuitenkin vielä eroavaisuuksia digitaalisten palvelujen käyttöönotossa. (Hammar ym., 2017; Hammar ym., 2018; Pietiläinen & Ranta-aho, 2018.)

Kotihoidon digitaalisten palvelujen tasavertainen mahdollistaminen kaikissa maakunnissa edellyttää kotihoidon henkilöstön kouluttautumista ja osaamisen vahvistamista palvelujen käyttöönotossa ja tarjonnassa valtakunnallisesti. Kotihoidon asiakasmäärän kasvu, asiakkaiden monimuotoistuva hoidon tarve sekä vaikeudet lisätä kotihoidon henkilöstön määrää lisäävät osaltaan teknologisten hoito- ja palveluratkaisujen tarpeeseen kotihoidossa. (Tepponen ym. 2017.) Kotihoidon teknologian avulla voidaan myös monipuolisesti parantaa palvelujen laatua (Turjamaa et al., 2019) sekä lisätä asiakkaan turvallisuuden tunnetta (Kivimäki et al., 2019) kotona. Asiakkaiden entistä tehokkaampi kokonaisvaltainen asiakasohjaus on mahdollistanut erilaisten hoito- ja palveluratkaisujen laajempaa hyödyntämistä palvelujen tarjonnassa ja toteutuksessa. (Ikäneuvo, 2018)

Sosiaali- ja terveysalan henkilöstöltä palvelujärjestelmän muutokset ja edelleen kehittäminen edellyttää jatkuvaa oppimista, kouluttautumista ja ammatillista kehittymistä myös Suomen korkeakouluvision mukaisesti. (STM, 2016; Rauhala & Urponen, 2019.)

2) Osaamistavoitteet kotihoidon teknologian erikoistumiskoulutuksessa

Erikoistumiskoulutuksen suorittanut opiskelija saa sellaisen näyttöön perustuvan osaamisperustan, joka antaa taidot toimia kotihoidon digitaalisten palvelujen ja teknologian

asiakaslähtöisessä suunnittelussa, käyttöönotossa ja toteutuksessa sekä arvioinnissa. Opiskelija kykenee kehittämään ja uudistamaan kotihoidon palveluratkaisuja ja teknologiaa.

Kotihoidon teknologian erikoistumiskoulutuksen suorittanut asiantuntija on perehtynyt kotihoidossa käytettävään ja hyödynnettävään teknologisiin ratkaisuihin, tietojärjestelmiin, niiden analysointiin, arviointiin ja hankintoihin, jolloin hän

- Osaa tehdä asiakastarpeesta lähtevää teknologisten ratkaisujen valintaa, arviointia ja analysointia sekä kehittää laitteiden käyttöönotto- ja käyttöprosesseja niiden vaikutukset huomioiden.
- Osaa koordinoida asiakkaaseen liittyviä tietojärjestelmiä ja palveluintegraatioprosesseja sekä soveltaa kerättyä tietoa asiakastietoprosessissa hyödyntäen ja arvioiden tietojärjestelmistä saatavaa tietoa sekä kehittää toimintaa näyttöön perustuvasti
- Ymmärtää tuotekehityksen ja hankintatoimen merkityksen ja hänellä on valmiudet osallistua näihin prosesseihin oman alueensa asiantuntijana

Kotihoidon teknologian erikoistumiskoulutuksen suorittanut asiantuntija on perehtynyt teknologisten ratkaisujen turvallisuuteen, jolloin hän

- Hallitsee asiakas- ja potilasturvallisuuden ilmiön kokonaisuutena ja siihen liittyvät käsitteet. Kykenee ennaltaehkäisemään ja tunnistamaan kotihoidon teknologiaan liittyviä vaaratilanteita käyttäen asiakas- ja potilasturvallisuuden osoitettuja menetelmiä sekä kehittämään ja johtamaan moniammatillista asiakas- ja potilasturvallisuuskulttuuria työyhteisössään.
- Tuntee ja soveltaa laiteturvallisuutta varmistavaa ohjaus-, valvonta- ja seurantajärjestelmää.
- Arvioi kriittisesti, kehittää ja johtaa laite- ja potilasturvallisuutta kotihoitoympäristössä toimien alansa asiantuntijana

Kotihoidon teknologian erikoistumiskoulutuksen suorittanut asiantuntija on perehtynyt teknologisiin ratkaisuihin liittyviin eettisiin kysymyksiin, jolloin hän

- Ymmärtää eettiset näkökulmat tiedon hallinnassa ja kotihoidon teknologian käytössä.
- Osaa soveltaa ja kehittää asiakaslähtöistä kotihoidon teknologiaa eettisesti.

Kotihoidon teknologian erikoistumiskoulutuksen suorittanut asiantuntija on perehtynyt kotihoidossa käytettävään ja hyödynnettävään teknologisiin ratkaisuihin liittyvään asiakasta osallistavaan ohjaukseen, jolloin hän

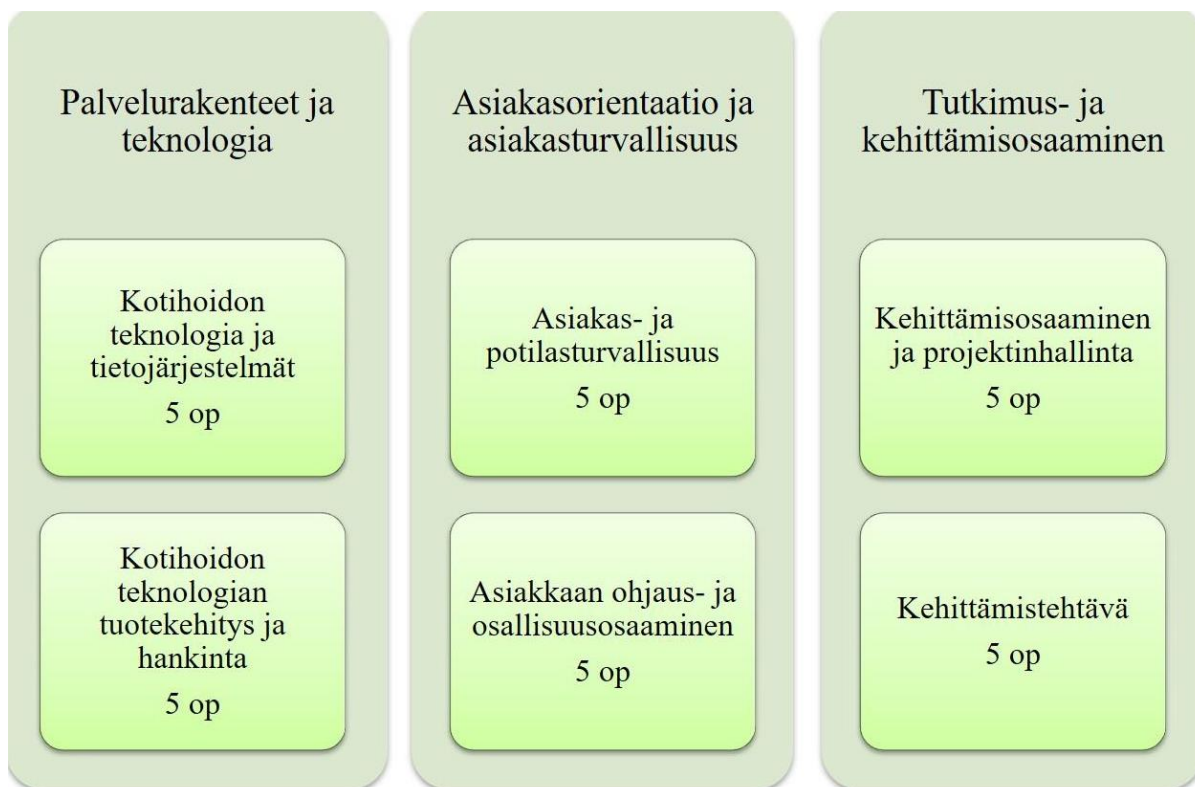
- Syventää aiempaa osaamistaan asiakkaan ohjauksen ja osallisuuden merkityksestä hoitotyössä kotihoidon ympäristössä liittyen kotihoidon teknologisiin ratkaisuihin
- Hallitsee kotihoidon palvelujärjestelmässä integroidut palvelut sekä asiakkaan yksilöllisten palvelukokonaisuuksien näkökulmasta sekä organisaatioiden ja palveluntuottajien näkökulmasta.

Kotihoidon teknologian erikoistumiskoulutuksen suorittanut asiantuntija on perehtynyt kotihoidossa käytettävään ja hyödynnettävään teknologiaan, jolloin hän

- Osaa kehittää kotihoidon teknologisia palveluja ja ratkaisuja näyttöön perustuvasti ja asiakaslähtöisesti.
- Osaa koordinoida ja johtaa kotihoidon teknologiaan liittyviä prosesseja, hankkeita ja kehittämistyötä yhdessä teknologia- ja kotihoidon toimijoiden kanssa.

3) Kotihoidon teknologian erikoistumiskoulutuksen rakenne ja opintojaksot

Erikoistumiskoulutuksen suorittanut opiskelija saa sellaisen näyttöön perustuvan osaamisperustan, joka antaa taidot toimia kotihoidon digitaalisten palvelujen ja teknologian asiakaslähtöisessä suunnittelussa, käyttöönotossa ja toteutuksessa sekä arvioinnissa. Opiskelija kykenee kehittämään ja uudistamaan kotihoidon palveluratkaisuja ja teknologiaa.

4) Kotihoidon teknologian erikoistumiskoulutuksen todistukset

Ammattikorkeakoulu antaa opiskelijalle Kotihoidon teknologian erikoistumiskoulutuksesta todistuksen. Todistuksesta ilmenee erikoistumiskoulutuksen nimi ja laajuus sekä erikoistumiskoulutuksen keskeinen sisältö. Erikoistumiskoulutuksen järjestämisestä vastaavat ammattikorkeakoulut sopivat todistuksen tarkemmasta muodosta ja sisällöstä yhteistyössä, jotta eri ammattikorkeakoulujen myöntämät, Kotihoidon teknologian erikoistumiskoulutusta koskevat todistukset ovat saman sisältöisiä.

5) Opintokokonaisuudet

1 PALVELURAKENTEET JA TEKNOLOGIA (10 opintopistettä)

1.1. Kotihoidon teknologia ja tietojärjestelmät 5 op

Opintojakson toteutusajankohta

14.1.2021-18.3.2021

Lähityöskentelypäivät:

15.1.2021

18.3.2021

Opintojakson toteutuspaikka: Koulutus toteutetaan pääosin verkko-opintoina. Muu toteutus tarvittaessa erillisen ohjeistuksen mukaan.

Opintojakson osaamistavoitteet:

Opintojakson suoritettuaan opiskelija

- Tuntee eri teknologioita ja tietojärjestelmiä sekä niiden mahdollisuuksia kotihoidossa
- Tietää tiedonsiirtoon ja tietoturvaan liittyvän lainsäädännön sekä eettiset ohjeet
- Ymmärtää tietojärjestelmistä saatavaa tietoa sekä soveltaa ja arvioi siihen liittyvän tutkitun tiedon merkitystä päätöksenteossa

Opintojakson osaamisisällöt

- Käsitelmäärityt
- Kansalliset järjestelmät
- Kotihoidon teknologia
- Kotihoidon tietojärjestelmät
- Tiedonsiirtoon ja tietoturvaan liittyvä lainsäädäntö sekä eettiset ohjeet
- Tutkitun tiedon merkitys päätöksenteossa
- Kotihoidon teknologian tulevaisuus

1.2. Kotihoidon teknologian tuotekehitys ja hankinta 5 op

Opintojakson toteutusajankohta 19.3.2021-20.5.2021

Lähityöskentelypäivät:

19.3.2021

20.5.2021

Opintojakson osaamistavoitteet:

Opintojakson suoritettuaan opiskelija

- Tuntee tuotekehitysprojektien päävaiheet ja osaa toimia kotihoidon asiantuntijana niissä.
- Tietää tuotekehitykseen liittyvän lainsäädännön ja eettiset ohjeet

- Osaa laatia toiminnallisen vaatimusmäärittelyn
- Tuntee hankintatoimen periaatteet, valinnat ja innovatiivisten hankintojen mahdollisuudet
- Ymmärtää julkisten hankintojen määrittelyn, kynnsarvot ja tietää hankintalain merkityksen sosiaali- ja terveysalalla.

Opintojakson osaamisisällöt

- Tuotekehitysprosessin vaiheet ja mallit
- Toiminnallinen vaatimusmäärittely
- Hankintaprosessi
- Hankintalainsäädäntö
- Innovatiiviset hankinnat julkisella sektorilla

2. ASIAKASORIENTAATIO JA ASIAKASTURVALLISUUS (10 opintopistettä)

2.1 Asiakas- ja potilasturvallisuus kotihoidon teknologian hyödyntämisessä 5 op

Opintojakson toteutusajankohta 17.9.-18.11.2021

Lähityöskentelypäivät:

17.9.21

18.11.21

Opintojakson osaamistavoitteet:

Opintojakson jälkeen opiskelija

- Hallitsee asiakas- ja potilasturvallisuuden asiakokonaisuutena ja siihen liittyvät käsitteet.
- Osaa tunnistaa ja arvioida teknologian käyttöön liittyvää asiakas- ja potilasturvallisuutta asiakkaan toimintaympäristössä
- Osaa ennaltaehkäistä ja ratkaista teknologian käyttöön liittyviä vaaratilanteita
- Tietää ja osaa valita asiakaskohtaisesti turvallisuuteen liittyviä ohjaus-, valvonta- ja seurantajärjestelmiä
- Osaa kehittää ja johtaa moniammatillista asiakas- ja potilasturvallisuuskulttuuria työyhteisössään huomioiden eettiset näkökulmat

Opintojakson osaamisisällöt

- Asiakas- ja potilasturvallisuuteen liittyvät käsitteet ja asiakas- ja potilasturvallisuuden perusteet
- Vaaratilanteiden syntyminen. Vaaratilanneprosessi.

- Systeeminäkökulma potilasturvallisuudessa
- Asiakas- ja potilasturvallisuuteen liittyvät teknologiat ja järjestelmät
- Laiteturvallisuus osana asiakas- ja potilasturvallisuutta
- Monialainen työskentely asiakas- ja potilasturvallisuuden varmistamisessa teknologian hyödyntämisessä
- Teknologiaosaamisen johtaminen
- Asiakas- ja potilasturvallisuuden eettiset perusteet

2.2 Asiakkaan ohjaus- ja osallisuusosaaminen 5op

Opintojakson toteutusajankohta 18.11.2021-21.1.2022

Lähityöskentelypäivät:

18.11-19.11.2021

21.1.2022

Opintojakson osaamistavoitteet

Opintojakson jälkeen opiskelija

- Osaa monipuolisen palvelutarpeen arvioinnin perusteet ja käyttää toimintakyvyn arvioinnin mittareita apuvälineenä arvioidessaan asiakkaan elämäntilannetta, toimijuutta ja tarpeita
- Tuntee palvelujärjestelmän lainsäädännön vaatimukset ja vanhuspalvelujen kehityssuunnat, lainsäädännön tulkinnat sekä omavalvontasuunnitelman
- Osaa ohjata asiakasta valitsemaan hänen tarpeeseensa sopivia teknologisia ja sähköisiä palveluita omahoidon tueksi, varmistaen palveluiden esteettömän saatavuuden
- Osaa huomioida ja kunnioittaa eri kulttuurien ja vakaumusten merkitystä teknologisten ratkaisujen valinnassa ja käytössä asiakaslähtöisesti
- Osaa motivoida ja sitouttaa asiakasta ja hänen läheisiään hyvinvointia tukevan teknologian ja sähköisten palveluiden käyttöön
- Huomioi asiakkaan ja hänen läheistensä osallisuuden ja oikeuden päätöksentekoon hyvinvointitekniikan käytössä

Opintojakson osaamisisällöt

- Palvelujärjestelmä ja palvelutarpeen arvioinnin kokonaisuus
- Terveystta ja hyvinvointia edistävään teknologiaan liittyvä lainsäädäntö
- Tietoturva ja yksityisyyden suoja
- Asiakkaan yksilölliseen tilanteeseen perustuvan tarpeen mukaisten teknologisten ja sähköisten palvelujen kartoittaminen
- Teknologian käytön mahdollistavan ohjauksen menetelmät

- Asiakkaan ja hänen läheistensä yksilölliseen tilanteeseen perustuva ohjauksen sisällön suunnittelu, toteutus ja arviointi
- Asiakkaan ja hänen läheistensä osallisuus päätöksenteossa
- Asiakkaan ja hänen läheistensä osallisuutta tukevat teknologiset ja sähköiset ratkaisut
- Asiakkaan, läheisten ja hoitotyöntekijöiden oikeudet ja velvollisuudet
- Tavallisimpien virhemahdollisuuksien ennakointi ja oman toiminnan kehittäminen
- Eettisyys hyvinvointia edistävän teknologian ja sähköisten palvelujen käytössä

3. KEHITTÄMISOSAAMINEN (10 opintopistettä)

3.1 Kehittämisaaminen ja projektinhallinta 5 op

Opintojakson toteutusajankohta 20.5.-17.9.2021

Lähiopetuksien ajankohdat:

20.5-21.5.

16.9-17.9

Opintojakson tavoitteet:

Opintojakson suoritettuaan opiskelija

- Tuntee palvelumuotoilun perusteet ja osaa soveltaa niitä teknologiapalveluiden kehittämisessä asiakaslähtöisesti.
- Osaa arvioida ja kehittää laitteiden käyttöönotto- ja käyttöprosesseja asiakaslähtöisesti huomioiden eettiset periaatteet.
- Osaa suunnitella ja hallinnoida projekteja.

Opintojakson osaamisisällöt

- Palvelumuotoilun perusteet
- Palvelumuotoilun menetelmät: mitä, miksi ja miten
- Teknologian ja tietojärjestelmien käyttöönotto
- Teknologian käyttöönottoprojektien hallinta
- Kehittämistoiminnan ja projektien hallinnan eettisen näkökulmat
- Kehittämisen, kokeilujen ja tutkimuksen luvanvaraisuus
- Eettisten lupien hakeminen ja informointi
- Datan hallinta: tiedon ja datan välittäminen, saaminen ja tallentaminen

3.2. Kehittämistehtävä 5 op

Opintojakson toteutusajankohta 18.3.-2.2.2022

Lähiopetuksien ajankohdat: sovituisissa ohjausseminaareissa

Opintojakson tavoitteet:

Opintojakson jälkeen opiskelija

- Osaa analysoida ja käyttää kerättyä tietoa iäkkäiden ihmisten hyvinvoinnista sosiaali- ja terveyspalveluiden tarpeesta kehittämistyön perustana
- Soveltaa kehittämismenetelmiä digitalisaation ja palvelujen kehittämisessä
- Hyödyntää kriittisesti tutkittua tietoa toiminnan kehittämisessä
- Osaa hallita, ohjata ja kehittää digitalisoituvia palveluprosesseja
- Osaa innovoida ratkaisuja, joita vaaditaan omalla asiantuntijuusalueella monimutkaisten tai ennakoimattomien ongelmien ratkaisemiseen
- Osaa viestiä hyvin suullisesti ja kirjallisesti sekä alan että alan ulkopuoliselle yleisölle äidinkielellään.
- Osaa huomioida eettisyyden tiedon keräämisessä, käytössä ja kehittämisprosessin jokaisessa vaihe

Sisältö

- Valtakunnalliset iäkkäiden ihmisten palvelujen kehittämis- ja digitalisaatiostrategiat: näyttöön perustuvan toiminnan prosessi, palvelujen vaikuttavuus ja sen arviointi, asiakaslähtöisyys hoidon ja palvelujen digitaalisessa kehittämisessä.
- Tutkimukseen perustuvan tiedon hyödyntäminen: tiedon hankinta, tutkitun tiedon soveltaminen, asiantuntijaviestintä (sähköisen materiaalin tuottaminen ja levittäminen/jakaminen, konferenssiesitykset, posterit) ja ohjaaminen
- Kehittämisosaaminen: kehittämismenetelmät, tuotekehitysmenetelmät, palvelumuotoilu, vaikuttavuuden arviointi
- Eettisen ajattelun huomioiminen kehittämisprosessissa

Lähteet:

Hammar, T., Vainio, S. & Sarivaara, S. (2017). Kotihoidossa käytettävän teknologian kirjo on laaja, mutta kaikkia mahdollisuuksia ei vielä hyödynnetä. Thl, Tutkimuksesta tiiviisti 17. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/135240/URN_ISBN_978-952-302-912-5.pdf?sequence=1

Hammar, T., Mielikäinen, L. & Alastalo, H. (2018). Teknologia tukee kotihoidon asiakkaan omatoimisuutta ja turvallisuutta –eroja käyttöönotossa maakuntien välillä.

https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/137291/URN_ISBN_978-952-343-252-9.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Laki ammattikorkeakoululain muuttamisesta.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141173>

Pietiläinen, T. & Ranta-aho, A. (2018). Tunteita ja tunnelmia herättävät digipalvelut sote-alalla. Selvitys sote-palveluiden loppukäyttäjille suunnattujen digisisältöjen yhdistäjän liiketoimintamallista. Finnmedi Oy, Fluente kumppanit Oy.
https://www.fluente.fi/jakeluserivityksen_loppuraportti.pdf

Rauhala, P. & Urponen, H. 2019. Selvitys korkeakoulutettujen erikoistumiskoulutuksesta. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2019: 17.

http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161577/OKM_2019_17_Selvitys_korkeakoulutettujen_erikoistumiskoulutuksesta.pdf

Sosiaali- ja terveysministeriö 2016. Digitalisaatio terveyden ja hyvinvoinnin tukena. Sosiaali- ja terveysministeriön linjaukset 2025.

<http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75526/JUL2016-5-hallinnonalan-ditalisaation-linjaukset-2025.pdf>

Liitteet:

- 1) Arviointimatriisit opintojaksoittain
- 2) Eettinen osaaminen opintojaksoittain
- 3) Ohjeet PLE työskentelyyn